

Sygn. akt I ACa 84/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Robert Obrębski

Sędzia SA Dorota Markiewicz

Sędzia SO (del.) Beata Byszewska (spr.)

Protokolant st. sekr. sąd. Joanna Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 2 października 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. W. (1) i R. W.

przeciwko (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 23 października 2014 r., sygn. akt II C 335/14

1. oddala apelację;

2. zasądza od (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz J. W. (1) i R. W. kwoty po 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Dorota Markiewicz R. B. B.

Sygn. akt I ACa 84/15

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym dnia 28 kwietnia 2014 r. J. W. (1) wniosła o zasądzenie od (...) S.A. z siedzibą w W. następujących kwot: 205.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia, za doznaną krzywdę wynikającą ze śmierci męża S. W. w wypadku komunikacyjnym wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 17 listopada 2012 r. do dnia zapłaty; 248.718,68 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 17 listopada 2012 r. do dnia zapłaty; 1.264,19 zł tytułem renty w związku ze śmiercią męża S. W., płatnej do 10 dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi którejkolwiek z wypłat; 991,52 zł tytułem zwrotu kosztów przyjęcia zwłok w miejscu zgonu, kosztów przejazdu do miejsca znalezienia i kosztów przechowywania zwłok w chłodni, które zostały uiszczone na rzecz Prokuratury Generalnej Kraju Związkowego B. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 25 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty.

Tym samym pozwem R. W. wniósł o zasądzenie od (...) S.A. w W. kwoty 170.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikającą ze śmierci ojca S. W. w wypadku komunikacyjnym wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 listopada 2012 r.

Powodowie wnieśli również o zasądzenie od (...) S.A. w W. na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew z dnia 9 czerwca 2014 r. (...) Zakład (...) wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych. Pozwany kwestionował jedynie wysokość roszczenia nie zaś samą zasadę odpowiedzialności.

Wyrokiem z dnia 23 października 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie:

I. zasądził od (...) SA w W. na rzecz J. W. (1) kwoty:

1. 105 000 zł (sto pięć tysięcy złotych) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 17 listopada 2012 r. do dnia zapłaty;
2. 991,52 zł (dziewięćset dziewięćdziesiąt jeden złotych i 52/100) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 25 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty;

II. zasądził od (...) SA w W. na rzecz R. W. kwotę 90 000 zł (dziewięćdziesiąt tysięcy złotych) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 17 listopada 2012 r. do dnia zapłaty;

III. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;

IV. zasądził od (...) SA w W. na rzecz J. W. (1) kwotę 2419,76 zł (dwa tysiące czterysta dziewiętnaście złotych i 76/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;

V. zasądził od (...) SA w W. na rzecz R. W. kwotę 9 546,16 zł (dziewięć tysięcy pięćset czterdzieści sześć złotych i 16/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższy wyrok zapadł po dokonaniu przez Sąd Okręgowy następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych:

Dnia 27 września 2012 r. w Republice Federalnej Niemiec, na autostradzie federalnej nr (...) w okolicach miejscowości M. około godz. 00:25 miał miejsce zator drogowy. Autokar marki I. o nr rej. (...) i ciągnik siodłowy S. o nr rej. (...), jechały w kierunku miejscowości M. zbliżając się do zatoru drogowego. Na tył zmniejszającego prędkość autokaru marki I. najechał ciągnik siodłowy marki S. o nr rej. (...) kierowany przez R. D.. Kierujący ciągnikiem siodłowym marki S. nie rozpoczął hamowania przed zderzeniem. W wyniku zderzenia kierujący ciągnikiem siodłowym R. D. oraz jego zmiennik S. W. doznali ciężkich obrażeń ciała, na skutek których ponieśli śmierć na miejscu. S. W. w chwili wypadku spał na łóżku zapięty pasami.

W chwili wypadku S. W. miał 58 lat, był mężem J. W. (1) i ojcem R. W.. Był kierowcą(...), jeździł na długich dystansach, poza domem przebywał przez większą część tygodnia, w domu był średnio 2-3 dni w tygodniu. S. W. był wzorowym mężem i ojcem, oparciem dla żony, autorytetem dla syna. Był również ceniony przez pracodawców i kolegów z pracy. Będąc w domu pomagał żonie w codziennych obowiązkach, wykonywał drobne prace naprawcze, robił większe zakupy. S. i J. W. (2) planowali w przyszłości zamieszkać we wspólnym domu razem z synem R. i jego rodziną. W tym celu została zakupiona działka na rzecz syna.

S. W. był zatrudniony w firmie transportowej na czas nieokreślony od dnia 1 września 2007 r. do dnia śmierci. W 2012 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie od stycznia do czerwca wynosiło 1672 zł, a średnia kwota należności z tytułu diet wynosiła 2511,30 zł. J. W. (1) przed śmiercią męża otrzymywała świadczenie przedemerytalne w kwocie 803,81 zł netto. S. i J. małżonkowie W. wynajmowali również lokal użytkowy położony w S. przy ul. (...), stanowiący pawilon handlowy. Miesięczny dochód z tytułu najmu wynosił 2600 zł.

Nagła, tragiczna śmierć S. W. była dla jego żony

i syna przeżyciem niezwykle traumatycznym. Powyższe zdarzenie wywołało u nich silny stres spowodowany nagłą utratą bliskiej osoby. Śmierć męża wywołała u J. W. (1) cierpienie o bardzo dużym stopniu nasilenia, „zawalił jej się świat”. S. i J. W. (2) pobrali się 6 sierpnia 1977 r. byli zgodnym, dobrym, opierającym się na zaufaniu małżeństwem. Śmierć męża całkowicie ją załamała. Bezpośrednio po wypadku J. W. (1) nie była w stanie zająć się czynnościami związanymi ze sprowadzeniem ciała męża z Niemiec i pogrzebem. Nie mogąc poradzić sobie z traumą po około 2-3 miesiącach od zdarzenia udała do psychiatry, z którego pomocy korzystała przez pół roku. Stosowano wobec niej również farmakoterapię, leki przyjmowała codziennie. Zakończyła terapię, bowiem wizyty u psychiatry były dla niej ciągłym powracaniem do traumatycznego zdarzenia. Aktualnie przyjmuje leki uspokajające na receptę, gdy ma obniżony nastrój. Do obecnej chwili J. W. (1) często nie może zasnąć, mimo przyjmowania leków, ma problemy ze snem. Ma również problemy z apetytem, od wypadku schudła 10 kilogramów. Do dnia śmierci męża J. W. (1) prowadziła ustabilizowane, szczęśliwe życie rodzinne, odczuwała zadowolenie ze swojej sytuacji. Śmierć męża była dla J. W. (1) przeżyciem traumatycznym, którego skutki odczuwa do chwili obecnej. J. W. (1) nie wierzy, że jej sytuacja życiowa może się pozytywnie zmienić, ocenia że wszystko co dobre jest już za nią. Ma poczucie, że została sama, silnie odczuwa samotność. Nic jej nie cieszy, życie utraciło dla niej sens. Jest jej ciężko, jednak nie chce obciążać swymi problemami syna. Jej syn wraz z rodziną mieszkają blisko i stanowią oparcie dla J. W. (1). Do chwili obecnej odwiedza grób męża codziennie.

Od chwili śmierci męża J. W. (1) ma problemy zdrowotne. Musiała korzystać z pomocy stomatologa i protetyka. Od maja 2014 r. zaczęła się uskarżać na silne bóle żołądka, okazało się, że ma kamień na woreczku żółciowym, była pod opieką gastrologa, dwukrotnie poddawała się zabiegowi gastrokopii, poddała się zabiegowi kolonoskopii.

J. W. (1) na około dwa lata przed wypadkiem w wyniku likwidacji stanowiska pracy straciła pracę i stała się bezrobotna, bezskutecznie poszukiwała zatrudnienia. Przed wypadkiem uzyskiwała świadczenie przedemerytalne w wysokości 803,81 zł netto miesięcznie. Przed śmiercią męża zajmowała się prowadzeniem gospodarstwa domowego. Po śmierci męża uzyskała prawo do renty rodzinnej, która w okresie roku od wypadku wynosiła około 2 000,00 zł netto, aktualnie J. W. (1) otrzymuje rentę rodzinną w wysokości 2 500,00 zł. Dodatkowo otrzymuje 1 300,00 zł jako połowę czynszu z tytułu wynajmu pawilonu handlowego należącego do niej i syna. Uzyskuje również rentę z (...) S.A. w wysokości 276,73 zł przyznana od października 2012 r.

Śmierć ojca była traumatycznym przeżyciem dla syna R. W.. Był jedynakiem, bardzo silnie związanym z ojcem. S. W. był dla niego niekwestionowanym autorytetem, ale również przyjacielem, z którym mógł porozmawiać na wszystkie tematy. To ojciec „zaraził” syna pasją do transportu, co zdeterminowało jego dalszą życiową drogę. Rodzice pomagali finansowo synowi, w dniu 30 sierpnia 2010 r. przekazali kwotę 130 000 zł tytułem darowizny na jego rzecz z przeznaczeniem na zakup mieszkania przy ul. (...) w S.. Zdanie ojca było kluczowe dla R. W. w trakcie podejmowania życiowych decyzji m.in. o wyborze kolejnych szkół, kierunku studiów, zawodu. Wszystkie sprawy konsultował z ojcem. R. W., będąc po ślubie, ze względu na konieczność wykończenia wspólnego mieszkania mieszkał z rodzicami. W noc kiedy doszło do wypadku nocował u żony. Transport był wspólną pasją ojca i syna, był również ich sposobem na życie, na tyle utożsamianym z ojcem, iż R. W. po wypadku rozważał zaprzestanie zajmowania się transportem.

R. W. w dalszym ciągu przeżywa stratę, nie umie cieszyć się codziennością, nie odzyskał radości z życia jaką odczuwał za życia ojca, wcześniej miał chęć do działania, obecnie jej nie ma. Bezpośrednio po śmierci ojca zajął się wszelkimi czynnościami związanymi ze sprowadzeniem ciała ojca z Niemiec, a następnie pogrzebem, po tym okresie wziął 2 tygodniowy urlop wypoczynkowy, nie mogąc normalnie funkcjonować w pracy. Po 4 tygodniach od wypadku skorzystał z pomocy psychiatry, odbył kilka wizyt z częstotliwością co tydzień lub 10 dni. Aktualnie korzysta z pomocy psychiatry jedynie gdy ma „spadek formy”, ostatnia wizyta miała miejsce około 8 miesięcy temu. Aktualnie R. W. funkcjonuje normalnie, pracuje, ma rodzinę, urodziła mu się córka, która ma 14 miesięcy.

Dnia 16 października 2012 r. J. W. (1) i R. W. zgłosili (...) S.A. szkodę na osobie z ubezpieczenia OC, związaną ze śmiercią S. W.. Zgłoszono następujące żądania: 220.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania w związku

ze śmiercią S. W. na rzecz J. W. (1) oraz 150.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania w związku ze śmiercią S. W. na rzecz R. W.

Pismem z dnia 25 października 2012 r. J. W. (1) i P. B., powołując się na kompleksową umowę ubezpieczenia komunikacyjnego, w tym ubezpieczenie (...), wezwali (...) S.A. do zapłaty kwoty 13.000,00 zł jako świadczenia związanego ze śmiercią S. W. na rzecz J. W. (1) oraz kwoty 3.703,70 zł tytułem zwrotu poniesionych kosztów repatriacji ciała zmarłego S. W. z Niemiec do Polski na rzecz P. B..

Pismem z dnia 8 listopada 2012 r. J. W. (1) i P. W. wezwali (...) S.A. do zapłaty następujących kwot: 250.000,00 zł tytułem odszkodowania oraz zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią S. W. na rzecz J. W. (1); 11.223,00 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu oraz innych wydatków z tym związanych na rzecz J. W. (1), renty w wysokości 2.200,00 zł miesięcznie liczonej od 27 września 2012 r. na rzecz J. W. (1) oraz 150.000,00 zł tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią S. W. na rzecz R. W..

Pismem z dnia 12 listopada 2012 r. J. W. (1) i R. W. wezwali (...) S.A. do wypłaty dodatkowo 200,00 zł tytułem zwrotu kosztów przewiezienia osób, związanego z uroczystościami pogrzebowymi S. W..

Pismem z dnia 20 listopada 2012 r. (...) S.A. przyznało na rzecz J. W. (1) kwotę 10.111,48 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu S. W..

Pismem z dnia 29 listopada 2012 r. (...) S.A. przyznało na rzecz J. W. (1) następujące kwoty: 45.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia po śmierci męża, 25.000,00 zł tytułem odszkodowania za pogorszenie się sytuacji życiowej po śmierci męża; 1.213,00 zł tytułem kosztów zakupu odzieży żałobnej. Łącznie z uprzednio przyznaną kwotą zwrotu kosztów pogrzebu, na rzecz J. W. (1) przyznano 81.324,48 zł.

Pismem z dnia 29 listopada 2012 r. (...) S.A. przyznało na rzecz R. W. kwotę 30.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia po śmierci ojca.

Pismem z dnia 12 marca 2013 r. (...) S.A. przyznało na rzecz J. W. (1) rentę miesięczną w kwocie 276,73 zł od 1 października 2012 r., przekazywaną w okresie kwartalnym do 10 dnia miesiąca rozpoczynającego kwartał. Wskazano, że miesięcznie wynagrodzenie w 2012 r. S. W. wynosiło 1337,74 zł, do czego należy doliczyć diety w wysokości 2 511,30 zł netto minus 50% kosztów wyżywienia, jakie ponosiłby on w trakcie pracy = 1255,65 zł, razem wynagrodzenie wynosiło 2 593,39 zł netto. J. W. (1) pobierała przed śmiercią męża zasiłek przedemerytalny w wysokości 803,81 zł netto, co dawało łącznie do dyspozycji małżeństwu kwotę 3 397,20 zł. Skoro wyliczone przez uprawnioną stałe koszty utrzymania wynosiły 1250 zł, a ZUS przyznał rentę rodzinną w wysokości 2 046,63 zł to dochód na jedną osobę przed zdarzeniem wynosił 1073,60 zł, a jej dochód po zdarzeniu - 796,63 zł, stąd przyznano rentę w kwocie 276,73 zł, wraz z wyrównaniem za okres od 1 października 2012 r.

Pismem z dnia 22 lipca 2013 r. Prokurator Generalny Kraju Związkowego B. wezwał J. W. (1) do uiszczenia kwoty 234,43 euro tytułem zwrotu kosztów przyjęcia zwłok w miejscu zgonu, kosztów przejazdu do miejsca znalezienia i kosztów przechowywania zwłok w chłodni. Ponowiono wezwanie pismem z dnia 23 września 2013 r. W dniu 18 listopada 2013 r. J. W. (1) dokonała przelewu powyższej kwoty.

Pismem z dnia 18 grudnia 2013 r. J. W. (1) i R. W. wezwali (...) S.A. do dopłaty na rzecz J. W. (1) następujących kwot: 205.000,00 zł ponad przyznaną dotychczas kwotę tytułem zadośćuczynienia, za doznaną krzywdę wynikającą ze śmierci męża w terminie 30 dni od dnia doręczenia pisma wraz z ustawowymi odsetkami w razie przekroczenia w/w terminu; 248.718,68 zł ponad przyznaną dotychczas kwotę tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej, wynikające ze śmierci męża w terminie 30 dni od dnia doręczenia pisma wraz z ustawowymi odsetkami w razie przekroczenia w/w terminu; 1.264,19 zł tytułem renty w związku ze śmiercią męża S. W., płatnej do 10 dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi którejkolwiek z wypłat; 234,43 euro tytułem zwrotu kosztów przyjęcia zwłok w miejscu zgonu, kosztów przejazdu do miejsca znalezienia i kosztów przechowywania zwłok w chłodni, które zostały uiszczone na rzecz Prokuratury Generalnej Kraju Związkowego B.

w terminie 30 dni od dnia doręczenia pisma wraz z ustawowymi odsetkami w razie przekroczenia w/w terminu. Tym samym pismem wezwano do dopłaty na rzecz R. W. kwoty 170.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikającą za śmierci ojca w terminie 30 dni od dnia doręczenia pisma wraz z ustawowymi odsetkami w razie przekroczenia w/w terminu.

Pismem z dnia 30 stycznia 2014 r. (...) S.A. wskazało, iż nie widzi podstaw do wypłat dalszych kwot w związku ze śmiercią S. W.. Zaznaczono, że w przypadku udokumentowania roszczenia na kwotę 234,43 Euro roszczenie zostanie rozpatrzone.

Postanowieniem z dnia 9 maja 2013 r. Sąd Rejonowy w Sochaczewie stwierdził, iż spadek po S. W., zmarłym w dniu 27 września 2012 r. na podstawie ustawy nabyli żona J. W. (1) oraz syn R. W. w 1/2 części każde z nich.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Sąd Okręgowy wskazał, że stan faktyczny istotny dla rozstrzygnięcia sprawy nie był sporny pomiędzy stronami. Kwestią sporną był natomiast zakres odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku oraz jej wysokość. Zarówno zasada odpowiedzialności akcesoryjnej (...) S.A. za skutki wypadku z dnia 27 września 2012 r., jak i jego legitymacja bierna w tej sprawie nie były ostatecznie kwestionowane.

Z zakreszonej przez stronę powodową podstawy faktycznej żądania wynika, że podstawę odpowiedzialności pozwanego stanowił przepis art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 805 k.c. i art. 822 k.c.

Sąd Okręgowy wskazał, że przyjmując istnienie odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku z dnia 27 września 2012 r. w wyniku którego zmarł S. W., należało rozważyć żądania zgłoszone przez powodów pod kątem ich zasadności i wysokości. W toku niniejszego postępowania sporna była pomiędzy stronami kwestia wysokości zadośćuczynienia na rzecz powodów oraz zasadności i wysokości odszkodowania oraz renty na rzecz J. W. (1). Pozwany (...) kwestionował roszczenia powodów, wskazując, że dokonał wypłaty zadośćuczynienia i odszkodowania w wysokości adekwatnej do wysokości szkody.

Sąd Okręgowy zważył, że podstawą roszczenia o zadośćuczynienie zgłoszonego przez powodów był art. 446 § 4 k.c., w świetle którego sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę i wskazał, że przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego ma na celu zrehabilitować krzywdę za naruszenie prawa do życia w rodzinie i ból spowodowany utratą najbliższej osoby (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 7 lipca 2009 r., sygn. akt II AKa 44/09, LEX nr 523973). Naruszenie prawa do życia w rodzinie stanowi bowiem dalece większą dolegliwość psychiczną dla członka rodziny zmarłego niż w przypadku innych dóbr, a jej skutki rozciągają się na całe życie osób bliskich. Zadośćuczynienie przewidziane w art. 446 § 4 k.c. służy rekompensacie krzywdy po śmierci osoby najbliższej i ma za zadanie złagodzić wywołane tym zdarzeniem cierpienia psychiczne, a także pomóc pokrzywdzonemu w dostosowaniu się do zmienionej sytuacji. Z treści powyższego przepisu wynika, że określenie wysokości należnego zadośćuczynienia ustawodawca pozostawił uznaniu sędziowskiemu, wskazując jedynie, że ma to być kwota odpowiednia do doznanej krzywdy. Dlatego przy ustaleniu zadośćuczynienia nie stosuje się automatyzmu, a każda krzywda jest oceniana przez pryzmat konkretnych okoliczności sprawy. Należy podnieść, że w razie śmierci osoby bliskiej na rozmiar krzywdy mają przede wszystkim wpływ dramatyzm doznań osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią tej osoby, rodzaj i intensywność więzi łączących pokrzywdzonych ze zmarłym, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem tego odejścia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 23 kwietnia 2013 r. V ACa 30/13, LEX nr 1313281).

Sąd Okręgowy wskazał dalej, że ustalając wartość zadośćuczynienia Sąd powinien opierać się na obiektywnych i sprawdzalnych kryteriach, przy jednoczesnym uwzględnieniu indywidualnej sytuacji stron (wyrok Sądu Najwyższego z 12 września 2002 r. IV CKN 1266/00, niepubl.). Należy także wskazać, że jednym z kryteriów określających

„odpowiedniość” zadośćuczynienia jest jego kompensacyjny charakter – zadośćuczynienie musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość, przy utrzymaniu jej w rozsądnych granicach.

Zdaniem Sądu Okręgowego, zebrane dowody ponad wszelką wątpliwość wykazują, iż powodów łączyła ze zmarłym tragicznie mężem i ojcem, więź emocjonalna.

S. W. był głową rodziny, wzorowym mężem i ojcem. Był autorytetem dla syna, oparciem dla żony. S. W. i jego żonę łączyła silna więź emocjonalna. Silna relacja łączyła go również z synem, który niezwykle wysoko cenił swojego ojca. S. W. ponosił główny ciężar utrzymania rodziny, szczególnie po utracie pracy przez żonę w 2010 r. Stratę męża szczególnie mocno przeżyła powódka, co wpłynęło na jej stan psychiczny i emocjonalny, a skutki odczuwa po dziś dzień. Śmierć męża była wydarzeniem traumatycznym w życiu powódki. J. W. (1) do chwili obecnej ma poczucie, że w związku z utratą najbliższej osoby jej życie straciło sens. Śmierć ojca odbiła się również negatywnie na stanie psychicznym powoda, R. W. nie odczuwa już radości z pracy, z dnia codziennego. Na skutek wypadku utracił więź z ojcem, która była bardzo silna. S. W. był dla syna wzorem, osobą bez której nie może zostać podjęta żadna ważna życiowa decyzja. Podkreślić trzeba wstrząs i szok przeżyty po śmierci S. W. przez jego żonę i syna. Rodzina była bardzo zżyta, silnie ze sobą związana. Strata najbliższego członka rodziny stanowi niewątpliwie źródło cierpienia dla jego bliskich, a poczucie pustki i osamotnienia jest ogromne.

Zważywszy na powyższe, w ocenie Sądu Okręgowego, przyznana powodom odpowiednio kwota 45 000,00 zł (na rzecz J. W. (1)) i 30 000,00 zł (na rzecz R. W.) tytułem zadośćuczynienia nie zrekompensowała w całości krzywdy doznanej w związku ze śmiercią męża i ojca.

Zdaniem Sądu Okręgowego, zebrany materiał dowodowy wskazuje, że kwota zadośćuczynienia należnego J. W. (1) powinna wynieść 150 000,00 zł, natomiast kwota zadośćuczynienia należnego R. W. 120 000,00 zł.

Wskazane kwoty spełnią postulat kompensacyjnego charakteru zadośćuczynienia i uwzględniają: charakter naruszonego dobra, który stanowi integralne prawo każdej jednostki do życia w rodzinie i prawo do więzi rodzinnych, rozmiar krzywdy, bólu i cierpienia jakich doznali powodowie w wyniku śmierci S. W. oraz okoliczność, iż upływ czasu – ponad 2 lata od zdarzenia - nie zatarł poczucia krzywdy, a zdarzenie to odcisnęło piętno na ich psychice i relacjach z bliskimi. Przyznanie powodce kwoty wyższej uzasadnia okoliczność, iż była ona żoną zmarłego, mąż był najbliższą jej osobą, w wyniku jego śmierci uważa, że pozostała osobą samotną. Jak sama zeznała „odeszła najbliższa osoba”.

Żądanie zasądzenia zadośćuczynienia w kwocie 205 000,00 zł na rzecz J. W. (1) oraz 170 000,00 zł na rzecz R. W., zdaniem Sądu Okręgowego, jest zawyżone. Rozmiar krzywdy oraz związane z tym cierpienia fizyczne i psychiczne powodów, będące następstwem śmierci S. W., Sąd Okręgowy ocenił jako bardzo duże. Jednocześnie Sąd stwierdził, że zasądzenie żądanych kwot w pełnej wysokości stanowiłoby o nadmiernym wzbogaceniu powodów i przekraczało funkcje wyznaczone dla instytucji zadośćuczynienia nie odpowiadając celowi stosowanych rozwiązań prawnych. Istotnie odbiegałoby również od rozstrzygnięć w innych podobnych sprawach oraz rzeczywistości społeczno-gospodarczej.

Zdaniem Sądu Okręgowego, mając na uwadze ustalony stan faktyczny J. W. (1) należało przyznać zadośćuczynienie za śmierć męża w wysokości 150 000,00 zł. Uwzględniając kwotę wypłaconą dotychczas z tego tytułu przez (...) S.A. w wysokości 45 000,00 zł, Sąd zasądził od pozwanego na jej rzecz kwotę 105 000,00 zł. Kwota należnego R. W. zadośćuczynienia winna wynieść 120 000,00 zł, uwzględniając okoliczność, że (...) S.A. wypłaciło mu 30 000,00 zł od pozwanego zasądzono kwotę 90 000,00 zł. Zdaniem Sądu, przyznane kwoty są dla każdego z powodów adekwatne do doznanej przez nich krzywdy i o ile to możliwe w sytuacji śmierci bliskiej osoby, powinny złagodzić doznane przez nich cierpienia, wobec czego realizują założenia wynikające z art. 446 § 4 k.c. W pozostałym zakresie żądania zadośćuczynień ponad zasądzone kwoty, jako niezasadne, podlegały oddaleniu.

O odsetkach od zasądzzonego zadośćuczynienia, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. Zgodnie z art. 817 § 1 k.c. i art. 14 ust.1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu

Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.), ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. Sąd Okręgowy wskazał, że podziela przyjętą w orzecznictwie Sądu Najwyższego zasadę, iż (m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2011 roku w sprawie I PK 145/10) „(...) zadośćuczynienie, w rozmiarze, w jakim należy się ono wierzycielowi w dniu, w którym dłużnik ma je zapłacić (art. 455 k.c.), powinno być oprocentowane z tytułu opóźnienia (art. 481 § 1 k.c.) od tego dnia, a nie dopiero od daty zasądzenia odszkodowania (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2000 r., II CKN 725/98, OSNC 2000, nr 9, poz. 158; z dnia 8 sierpnia 2001 r., I CKN 18/99, OSNC 2002 nr 5, poz. 64; z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03, OSNC 2005 nr 2, poz. 40 i z dnia 16 lipca 2004 r., I CK 83/04, Monitor Prawniczy 2004 nr 16, s. 726). Obecnie funkcja kompensacyjna odsetek znów przeważa nad ich funkcją waloryzacyjną. W tej sytuacji zasądzanie odsetek od daty wyrokowania prowadziłoby w istocie do ich umorzenia za okres sprzed daty wyroku i byłoby nieuzasadnionym uprzywilejowaniem dłużnika, co mogłoby go skłaniać do jak najdłuższego zwleknięcia z opóźnionym świadczeniem pieniężnym, w oczekiwaniu na orzeczenie sądu, znoszące obowiązek zapłaty odsetek za wcześniejszy okres. Z akt wynika, że szkoda została zgłoszona ubezpieczycielowi w dniu 16 października 2012 r. (k. 170-173). Termin zapłaty upłynął po 30 dniach od zgłoszenia szkody, w którym to czasie ubezpieczyciel powinien zlikwidować szkodę (art. 817 § 1 k.c. i art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Dz. U. z 2003 r., Nr 124, poz. 1152 ze zm.). Zatem odsetki ustawowe zasądzono od 17 listopada 2012 r. do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy uwzględnił także roszczenia powódki o zwrot kosztów wynikających z przyjęcia zwłok w miejscu zgonu, przejazdu do miejsca znalezienia i przechowywania zwłok w chłodni na podstawie art. 446 § 1 k.c.

Obowiązek zwrotu kosztów pogrzebu na podstawie art. 446 § 1 k.c. obejmuje zwrot kosztów bezpośrednio związanych z pogrzebem jak przewóz zwłok, nabycie trumny, zakup miejsca na cmentarzu. Wypadek, w wyniku którego S. W. poniósł śmierć miał miejsce w Niemczech. Koszt odpowiedniego zakonserwowania zwłok w okresie od wypadku do przekazania rodzinie zmarłego oraz ich przewiezienia z Niemiec do Polski należy niewątpliwie do kosztów pogrzebu, do zwrotu których, na mocy art. 446 § 1 k.c., zobowiązany jest w niniejszej sprawie ubezpieczyciel.

Strona powodowa przedstawiła materiał dowodowy, z którego jednoznacznie wynika fakt wezwania do zapłaty skierowany do J. W. (1) przez prokuratora generalnego kraju związkowego B.. Załączono również potwierdzenie dokonania przelewu przez J. W. (1) żądanej kwoty 234,43 euro (k. 385). W toku postępowania likwidacyjnego pozwany podniósł, że jeśli to roszczenie zostanie udokumentowane, to zostanie ono rozpoznane. Mimo przedłożonych dokumentów strona pozwana nie spełniła świadczenia. Stąd od pozwanego należało zasądzić kwotę 991,52 zł (przy uwzględnieniu kursu Euro na datę wskazywaną przez stronę powodową i nie kwestionowaną przez pozwanego, tj. 18 marca 2014 r. – 1 Euro = 4,2295 zł).

Strona powodowa wezwała (...) S.A. pismem z dnia 18 grudnia 2013 r. do zapłaty w/w kwoty. Termin zapłaty upłynął po 30 dniach od zgłoszenia szkody, w którym to czasie ubezpieczyciel powinien zlikwidować szkodę. Wobec tego należy uznać, że pozwany popadł w opóźnienie od dnia 25 stycznia 2014 r., stąd odsetki ustawowe zasądzono od tej daty do dnia zapłaty.

W ocenie Sądu Okręgowego dalsze żądania powódki w zakresie renty na podstawie art. 446 § 2 k.c. i odszkodowania za pogorszenie się jej sytuacji życiowej w związku ze śmiercią bliskiej osoby (art. 446 § 3 k.c.) nie zasługiwały na uwzględnienie. Roszczenia te Sąd Okręgowy uznał za nieudowodnione, wskazując, że aktualnie na swoje potrzeby powódka w związku z przyznaną rentą rodzinną, a także rentą wypłacaną przez pozwanego dobrowolnie dysponuje większą kwotą niż przed śmiercią męża, a nadto powódka nie wykazała znacznego pogorszenia swojej sytuacji majątkowej na skutek śmierci męża.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł pozwany, zaskarżając wyrok w części zasądzającej na rzecz powodów następujące kwoty: J. W. (1) -105 991,52 zł i R. W.- 90 000 zł wraz z odsetkami oraz kosztami postępowania.

Pozwany zarzucił:

-naruszenie prawa materialnego, tj. art. 446 § 4 k.c. oraz prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez zasądzenie na rzecz powodów kwoty nadmiernej, nie spełniającej przesłanki „sumy odpowiedniej”;

-art. 455 k.c. oraz art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 446 § 4 k.c. poprzez uznanie, że kwota zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę podlega zasądzeniu z odsetkami liczonymi po upływie 30 dni od dnia wezwania ubezpieczyciela przez poszkodowanego, a nie od daty wyrokowania.

Zgłaszając powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części zasądzającej od pozwanego na rzecz powodów kwoty wskazane w wyroku poprzez oddalenie powództwa w tym zakresie ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz wniósł o zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów za I i II instancję.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji pozwanego i zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego była nieuzasadniona i podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Sąd Okręgowy nie dopuścił się żadnego z zarzucanych mu uchybień, a kwestionowane rozstrzygnięcie – zarówno w sferze jego podstawy faktycznej jak i prawnej – jest w ocenie Sądu Apelacyjnego trafne i w pełni odpowiadające prawu.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia stanu faktycznego poczynione przez Sąd Okręgowy i przyjmuje je w całości za własne. Podobnie – całkowitej akceptacji Sądu Odwoławczego podlega ocena prawna roszczeń zgłoszonych pod osąd w przedmiotowej sprawie.

Należy zauważyć, że zarzuty apelacji sprowadzają się w istocie do polemicznego, opozycyjnego w stosunku do Sądu Okręgowego, przywołania poglądu strony pozwanej, bez poparcia ich podstawami natury merytorycznej, mogącymi skutecznie wykazać błąd w rozumowaniu Sądu I instancji. Skarżący stara się dowieść, że kwota zasądzona tytułem zadośćuczynienia na rzecz powodów, odpowiednio 105 000 zł i 90 000 zł, jest rażąco wysoka, prowadzi do nadmiernego wzbogacenia powodów oraz odbiega od zasądzanych kwot w podobnych sprawach. W świetle zarzutów skarżącego miało to być wynikiem wadliwej oceny dowodów oraz naruszenia art. 446 § 4 k.c.

Zwrócić należy uwagę, że pomimo sformułowania zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., pozwany nie wskazał, jakie dowody zostały wadliwie ocenione przez Sąd Okręgowy, jak również które kryteria oceny dowodów zostały naruszone.

Jeśli chodzi o zarzucane naruszenie prawa procesowego to wskazać należy, że Sąd Apelacyjny aprobuje utrwalony w orzecznictwie pogląd, że do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. może dojść wówczas, gdy zostanie wykazane uchybienie podstawowym kryteriom oceny, tj. zasadom doświadczenia życiowego i innym źródłom wiedzy, regułom poprawności logicznej, właściwemu kojarzeniu faktów, prawdopodobieństwu przedstawionej wersji (por. m.in. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2005 r. III CK 314/05, Lex nr 172176). W związku z tym tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego nie uwzględnia związków przyczynowo-skutkowych, przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r. II CKN 817/00, OSNC 2000/7-8/139). Postawienie skutecznego zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania przyczyn, które dyskwalifikują postępowanie sądu w zakresie ustaleń, oznaczenia, jakie kryteria oceny sąd naruszył, a nadto wyjaśnienia dlaczego zarzucane uchybienie mogło mieć wpływ na ostateczne

rozstrzygnięcie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2001 r. IV CKN 970/00, Lex nr 52753 czy wyrok z dnia 06 lipca 2005 r. III CK 3/05, Lex nr 180925).

Kluczowe zarzuty dotyczyły wysokości przyznanego powódce oraz powodowi zadośćuczynienia, i uznanie w ocenie skarżących zasądzonej kwoty 105 000 zł na rzecz J. W. (1) oraz kwoty 90 000 zł na rzecz R. W. za zbyt wygórowane (przy uwzględnieniu kwot już wypłaconych tytułem zadośćuczynienia).

Wskutek śmierci męża i ojca, wywołanej zawinionym działaniem sprawcy wypadku, doszło do bezprawnego naruszenia prawa powodów w postaci więzi rodzinnych oraz prawa do życia w pełnej rodzinie. Nie ulega wątpliwości, że rodzina jako związek najbliższych osób, które łączy szczególna więź wynikająca najczęściej z pokrewieństwa i zawarcia małżeństwa, podlega ochronie prawa. Dotyczy to odpowiednio ochrony prawa do życia rodzinnego, obejmującego istnienie różnego rodzaju więzi rodzinnych. Więzy te stanowią fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny i podlegają ochronie prawnej (art. 18 i 71 Konstytucji RP, art. 23 k.r.o.). Więzy rodzinna odgrywa doniosłą rolę, zapewniając członkom rodziny m.in. poczucie stabilności, wzajemne wsparcie, obejmujące sferę materialną i niematerialną. Więzy między rodzicami a dziećmi oraz między małżonkami jest jedną z silniejszych więzi międzyludzkich. Nagłe rozerwanie tej więzi przez spowodowanie śmierci męża i ojca stanowi źródło głębokiej krzywdy, której niewątpliwie doznali powodowie. Krzywda taka w istocie zawsze jest nie do naprawienia wobec niemożności przywrócenia stanu poprzedniego. Zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę jest tylko pewnym surogatem, bo nie da się inaczej tej krzywdy naprawić. Zależy to w dużej mierze od wrażliwości osób poszkodowanych, ale generalnie w każdym przypadku trzeba uznać, że śmierć osoby bliskiej jest dla nich bolesnym ciosem przeżywanym nie tylko w momencie powzięcia o niej wiadomości.

W swoim założeniu zadośćuczynienie ma w całości zrekompensować krzywdę, pomóc w przewycięzeniu przykrych doznań i wspierać realizację tych celów pokrzywdzonego, które zostały udaremnione przez negatywne doświadczenia. Wysokość zadośćuczynienia powinna przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość, jednak musi być utrzymana w rozsądnych granicach, tym samym nie może być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i prowadzić do wzbogacenia pokrzywdzonego przez niezasadne czerpanie korzyści z faktu naruszenia (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 10 marca 2006 r., IV CSK 80/05, OSNC 2006/10/175, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 14 lutego 2013 roku I ACA 824/12 LEX nr 1344221). Subiektywny charakter krzywdy ogranicza przydatność kierowania się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia sumami zasądzonymi z tego tytułu w innych przypadkach, jednak przesłanki tej całkowicie nie eliminuje. Ze względu na nieprzeliczalność krzywdy na pieniądze, konfrontacja danego przypadku z innym, może dać wyłącznie orientację co do wysokości odpowiedniego zadośćuczynienia zasądanego w innym przypadku i pomaga unikać dysproporcji (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03, OSNC 2005/2/40, wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2005 r., III CK 392/04, LEX nr 177203 i wyroku Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2008 r., II CSK 78/08, LEX nr 420389). Ponadto zadośćuczynienie zasądzone w związku ze śmiercią osoby bliskiej ma kompensować nie tylko doznany ból spowodowany śmiercią tej osoby, ale też przedwczesną utratę członka rodziny, która zawsze będzie nieodwracalna w skutkach.

Śmierć S. W. była dla obojga powodów bardzo silnym przeżyciem, a strata, jakiej doznali spowodowała u nich ogromny stres, gdyż zgon nastąpił w sposób nieoczekiwany, nagły, bez żadnego przyczynienia się zmarłego do zaistniałego zdarzenia. Jest rzeczą notoryjną, iż poważne cierpienia moralne i ból po śmierci męża i ojca wpływają ujemnie na sprawność psychofizyczną małżonka oraz dziecka, osłabiają ich energię życiową i inicjatywę. Oboje powodowie korzystali z pomocy specjalistycznej nie radząc sobie po śmierci S. W., nadal przeżywają stratę. Powódka nadal przyjmuje leki uspokajające, ma kłopoty z zasypianiem i snem, apetytem, schudła, ma poczucie, że wszystko, co dobre jest już za nią, silnie odczuwa samotność. Powód również nie umie cieszyć się codziennością, nie odzyskał radości życia, nadal korzysta z pomocy psychiatry, gdy jest w gorszej formie psychicznej.

Ustalając wysokość przyznanym powodom kwot zadośćuczynienia Sąd Okręgowy miał na uwadze cały zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, który znalazł odzwierciedlenia w obszernych ustaleniach faktycznych. Sąd I instancji prawidłowo ustalił sytuację powodów przed i po tragicznym wypadku oraz prawidłowo ocenił, konsekwencje tego zdarzenia.

Mając na uwadze wszystkie te okoliczności nie sposób uznać, że zasądzone powodom kwoty tytułem zadośćuczynienia są rażąco wysokie, na co wskazywał skarżący. Należy mieć na uwadze konieczność przedstawiania przez sumę zadośćuczynienia odczuwalnej wartości ekonomicznej, przynoszącej poszkodowanemu równowagę emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia psychiczne – nie będącej jednakże wartością nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy, co wynika z kompensacyjnego charakteru zadośćuczynienia (wyrok SN z dnia 4 lutego 2008 r., III KK 349/09, LEX nr 461725). W ocenie Sądu Apelacyjnego zasądzone przez Sąd Okręgowy kwoty takie zadania w pełni spełniają.

Warto podkreślić, że w sprawach o zadośćuczynienie zaznacza się tendencja do zwiększania zasądzanych kwot, co należy przypisać zarówno podwyższeniu stopy życiowej społeczeństwa, jak i wpływom orzecznictwa europejskiego, w tym judykatów Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Zadośćuczynienie powinno stanowić adekwatne, realnie odczuwalne przysporzenie – zarówno przez uprawnionego, jak i z obiektywnego punktu widzenia rozsądnie myślącego człowieka. O ile okoliczności te nie są czynnikami przesądzającymi o wysokości należnego zadośćuczynienia, jednak nie można ich tracić z pola widzenia.

Ustosunkowując się do drugiego zarzutu naruszenia -art. 455 k.c. oraz art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 446 § 4 k.c., związanego z datą wymagalności roszczenia o zadośćuczynienie oraz należnymi od niej odsetkami, należało go uznać za bezzasadny. W apelacji skarżący powoływał się na linie orzecniczą Sądu Najwyższego, mówiąca o tym, iż w przypadku zadośćuczynienia odsetki winny ustalone od daty wyrokowania a nie po upływie 30-dniowego terminu. Orzecznictwo to mogłoby mieć zastosowanie w sytuacji, gdyby roszczenie powodów nie zostało sprecyzowane lub ulegało modyfikacji. W niniejszej sprawie taka sytuacja nie ma miejsca. Powodowie w piśmie z 16 października 2012 r. zwrócili się do pozwanego min. o wypłatę kwot: powódka 220 000 zł – tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia oraz powód 150 000 zł -tytułem zadośćuczynienia. Żądane kwoty były zbliżone do kwot dochodzonych w niniejszym procesie. Należało uznać, iż od tej daty rozpoczął bieg, 30-dniowy termin do spełnienia świadczenia, przewidziany że w art. 817 §1 k.c. Jednocześnie pozwany nie wykazał, iż zachodziły przesłanki przewidziane w jednakże w art. 817 § 2 k.c., który stanowi, iż gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Mimo tego bezsporną część świadczenia ubezpieczyciel winien spełnić w terminie przewidzianym w § 1. Wprawdzie pozwany powoływał się na okoliczności ustalone w toku niniejszego postępowania, związane z zeznaniami, które pozwoliły ustalić negatywne następstwa zdarzenia z dnia 27 września 2012 r. oraz jego wpływ na życie powodów, jednak okoliczności ustalone w toku procesu nie były okolicznościami nowymi, zaistniały one w momencie wypadku, istniały także w dacie zgłoszenia szkody. W tym postępowaniu nie były prowadzone żadne nowe dowody, np. z opinii biegłego, natomiast zostały złożone jedynie aktualne, na datę postępowania przed sądem, zaświadczenia o korzystaniu z pomocy specjalistycznej- wsparcia psychologiczno-psychiatrycznego- przez oboje powodów w dalszym ciągu.

Pozwany jako profesjonalista w zakresie likwidacji szkód, we wskazanym okresie winien zatem przeprowadzić postępowanie likwidacyjne i dokonać wypłaty należnego powodom zadośćuczynienia, czego jednak zaniechał i nie wypłacił w terminie należnego świadczenia, konsekwencją czego jest zasądzenie należnych odsetek. Powoływanie się na brak możliwości przeprowadzenia wywiadu z powodami jest gołosłowne, bowiem pozwany nie wykazał, aby wzywał powodów celem odebrania od nich dalszych wyjaśnień czy to ustnych czy też na piśmie.

W tym miejscu przywołać należy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2015 r., I CSK 169/14 (LEX nr 1745784), w którym Sąd ten wskazał, że zobowiązany do zapłaty zadośćuczynienia powinien spełnić świadczenie na rzecz poszkodowanego niezwłocznie po otrzymaniu od niego stosownego wezwania do zapłaty skonkretyzowanej kwoty, a jeśli tego nie czyni, popada w opóźnienie uzasadniające naliczenie odsetek ustawowych od należnej wierzycielowi sumy. Przy odpowiedzialności deliktowej wezwanie do zapłaty związane jest z datą doręczenia odpisu pozwu, chyba że strona wykaże istnienie wcześniejszego wezwania przedsądowego. W sprawie niniejszej powodowie wykazali, że przed wytoczeniem z niniejszym powództwem występowali do pozwanego o wypłacenie im zadośćuczynienia i konkretyzowali roszczenia. Pozwany zresztą w części uwzględnił je w postępowaniu likwidacyjnym. Zdaniem Sądu

Apelacyjnego, w toku niniejszego procesu powodowie wykazali, że w okolicznościach sprawy powodom należały się wyższe kwoty, do zapłaty których wezwali pozwanego. Sąd Apelacyjny podziela pogląd zaprezentowany w wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 30 kwietnia 2015 r. (LEX nr 1733704), że jeżeli powód żąda od pozwanego zapłaty określonej kwoty tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od określonego dnia, poprzedzającego dzień wyrokowania, odsetki te powinny być zasądzone zgodnie z żądaniem pozwu, o ile tylko w toku postępowania zostanie wykazane, że dochodzona suma rzeczywiście się powodowi należała tytułem zadośćuczynienia od wskazanego przez niego dnia. Strona pozwana nie może sama czerpać korzyści z powstrzymania się od spełnienia części świadczenia, oczekując np. na wydanie prawomocnego wyroku i pozbawiać w ten sposób uprawnionego czerpania korzyści z tego zadośćuczynienia. Taka sytuacja wystąpiła w niniejszej sprawie, zatem stanowisko Sądu Okręgowego, że od dnia 17 listopada 2012 r. pozwany popadł w opóźnienie było prawidłowe.

Pozwany zaskarżył wyrok także w zakresie kwoty 991, 52 zł zasądzonej tytułem odszkodowania, jednak w apelacji i jej uzasadnieniu brak jest jakichkolwiek zarzutów w zakresie tej kwoty. Tym niemniej Sąd Apelacyjny uznaje, że rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w tej części jest również prawidłowe. Nie ulega żadnej wątpliwości w świetle przedstawionych przez powódkę dowodów, że poniosła ona koszty związane z transportem i przechowaniem zwłok męża w tej kwocie. Jest zatem oczywiste, że koszty takie mieszczą się w dyspozycji art. art. 446 § 1 k.c. Sąd Okręgowy nie naruszył w tym zakresie prawa materialnego.

Z powyższych przyczyn apelacja pozwanego nie zasługiwała na uwzględnienie i została oddalona na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego, Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. obciążając nimi pozwanego, który uległ powodom w apelacji w całości. Koszty zastępstwa procesowego zostały przyznane każdemu z powodów, bowiem w sprawie występowało współuczestnictwo formalne po stronie powodowej. Zostały one obliczone od wartości przedmiotu zaskarżenia wobec każdego z powodów, a także zgodnie z § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Dorota Markiewicz Robert Obrębski Beata Byszewska